

tam, antequam Stephanus lapidatus fuisset (inde a Christianis jam olim porta S. Stephani appellata) Christiani primum, ea effracta, irruerunt, adhortante eos ex opposito monte Oliveti milite quodam (qui forte Stephanus fuit) teste Tyrio, l. VIII. belli sacri, c. XVI. satis per hoc indicante Deo, quod regnum cœlorum per dilectionem inimicorum, quasi per viam ac portam S. Stephani, velut armata manu et certissimo expugnetur.

IV. Quarto, iis qui primi murum hostilem inscendissent, et in arcem vel urbem penetrassent, dabatur *corona muralis*, muri pinnis decorata. Debetur et hæc Stephano, qui primus omnium per martyrium ascendit in arcem cœli; unde jam apertum sibi ostium cœli videns clamat: *Video cœlos apertos*, quasi diceret: Jam supra murum cœli sto, jam introspectio in cœlestem civitatem. Reperio semper eum, qui Jerosolymam primus ascendisset, singulari præmio donatum, uti Joabum, 1. Par. XI. Idem Titus promisit, et Sabinus tentavit, apud Josephum, l. VII. de bello, c. 1. Denique, Godefridus Bullionius, qui anno 1099. turri lignea admota, primus murum conscendit, adeoque etiam primus Jerosolymæ rex postea electus est. Scimus autem Jerosolymam typum esse cœli. Jure igitur prima martyrum pulcherrimæ laurea Stephano debetur, qui primus vi adhibita et sanguinem fundendo cœlum expugnavit. Quisquis ergo ad primam et præcellentem lauream in cœlo accipiendam aspirat, non dubitet in terra præcedere fortudinis exemplo. Quantam putatis meruisse coronam duos adolescentes nobiles, qui in Pomerania fidem primo amplexi, initium dedere conversioni totius Pomeraniæ, prædicante ejus evangelium S. Othone episcopo Bambergensi! Rem narrat in ejus vita Andreas abbas S. Michaelis, apud Sur. 2. julii, l. II. c. XVI. et XXVII. his verbis: « Quotidie, dum hæc geruntur, fidei retia laxantibus, et nihil nobis capientibus, et multum super hoc tædentibus; tandem benignus Dominus sed utilitatem boni servi sui Othonis, laborem, quoque et mœstitiam miserando respexit. Nam duo pulcherrimi adolescentes, filii cujusdam nobilis de civitate (Stetino) domum nostram frequentare, familiares se præbere, paulatimque de Deo nostro, et de fide quærere cœperunt. Episcopus autem sentiens quia in bono veniunt, futurorum bonorum ex his captando præsagium, blandis mulcet alloquiis, atque de munditia et honestate christianismi, de immortalitate animarum, de resurrectione corporum, de spe et gloria æternæ vitæ adolescentibus per singulos dies evangelizavit; quæ omnia, flante Spiritu sancto, pueri altius suis imbibere pectoribus: neque diu cunctati, credere se velle, atque

baptismum percipere dixerunt. Episcopus ergo lætissimus pueros statim catechizat, ac de omnibus, quæ christianæ religioni competeant, diligenter instructos jussit, ut loti et lotis induti cum cereis suis albissese præberent baptizandos. Illi ut moniti erant, silenter exequentes omnia, die statuto, parentibus insciis et purificati, novisque ac mundis vestibus induti cum albis et cereis, percepturi sanctum baptismum se manibus episcopi obtulerunt. Videns humano in corpore vultus angelicos, videns expulsa dæmoniaci squaloris inertia, in vultibus juvenum Christum novum hominem, gratioso jam coruscante aspectu, pontifex ipse omnesque alii sacerdotes et clerici gavisus sunt, et admirati super gratia, quam videre in pueris. Sed quid morer? Baptizati sunt, et propter octavam purificationis octo dies apud nos commorantes, in domos parentum non sunt reversi. » Et paulo inferius: « Præfati pueri, cum ad suos adolescentes pervenissent, et quomodo ab episcopo habiti et instructi essent, et quanta apud illum esset disciplina et honestas, quanta pietas et mansuetudo, ruminare cœperunt: mox etiam quantæ munificentia et liberalitatis circa omnes extiterit, prædicare oblitus non sunt. Atque in argumentum rei: Cernite, inquiunt, his indumentis post omnia beneficia sua nos induit, his aureis cingulis honoravit, pecunia sua captivos redemit, suis impensis eosdem vestit, cibo reficit, et liberos abire dimittit. Quid unquam simile visum auditumque in terra Pomeranorum? Quid simile pontifices et sacerdotes nostri faciunt? Hunc certe aliquem visibilem Deum inter homines advenisse, ipsa gratuita redemptio captivorum in cippis et compeidibus putrefactorum, multos cives nostros fecerat autumare. Sed ille hoc negans non Deum se, sed Dei altissimi servum pro nostra salute ad nos directum dici et credi optat: et animæ immortalitatem et corporum resurrectionem et æternæ vitæ gloriam, doctrinam dicit esse Christianorum. Hæc et his similia pagana juvenus a juvenibus audiens, aspirante gratia Dei, tracta est et attracta per eosdem in eundem fidei fervorem: reversique ad episcopum, pueri fide recenter imbuti, more columbarum alias trahentium, gregem non modicum adduxere cœvorum, evangelii rudimenta suscipere cupientium. Quid multa? Catechizantur, baptizantur, et a pueris et juvenibus cana patrum prudentia se passa est erudiri: flammaque fidei paulatim progrediente, concaluit civitas universa, neque jam occulte vel pauci, sed publice et multi simul quotidie veniebant ad fidem. » Ergo duo adolescentes prodromi ad baptismum, post se traxere totam Pomeraniam, sicut Stephanus juve-

nis tot millia ad martyrium. Quando igitur tot coronas tanto jure promeruit S. Stephanus, superest ut ei omnes congratulemur, velut omnium martyrum duci et vexillifero, primam inter martyres coronam. Cæterum rogemus eundem, ut quemadmodum Godefridus Bullionius, muro Jerosolymæ conscenso, et desultu in urbem factotandiu dimicando, hostem detinuit, donec fratri suo, foris adhuc pugnanti, potestatem faceret reserandi portam, ut et ipse cum suis copiis urbem ingredi posset: sic etiam in cœlo Stephanus sua ad Deum intercessione pugnet pro nobis, qui adhuc foris militamus, donec ipsi quoque, reseratis cœli foribus, ad ipsum aliosque cœlites cum triumpho ingrediamur.

CONCIO V.

QUID COMMISERIT S. STEPHANUS UT LAPIDARETUR.

Sanctus Stephanus lapidatus est: I. Quia veritatem dixit Judæis. — II. Redarguit obstinatos. — III. Dissimilis in moribus fuit suis adversariis. — IV. Fuit sectator et spectator Christi. — V. Sanctus Stephanus vidit cœlos apertos.

THEMA.

Persequemini de civitate in civitatem, ut veniat super vos omnis sanguis justus. Matth. XXIII.

Celebres a sapientia Athenienses olim hanc consuetudinem habuerunt, ut subsellia judicum, qui de sanguine alicujus judicaturi erant, porcelli alicujus, prius mactati, rore sanguineo antecessum leniter respergerent (teste Sigon. apud Caussin. l. V. symb. II. XX.) ut memores essent judices, se de vita et sanguine hominis decernere: quem si injuste profunderent, scirent se ita respersum iri hoc cruore, uti subsellia, in quibus sedebant, sanguine porcelli. Adeo etiam ethnicis grave visum est judicium de sanguine, ne temere, inconsiderate et tumultuarie perageretur. Quid respondebunt hic Hebræi, qui B. Stephanum absque ullo juris ordine, non probatis testibus, facto in eum impetu, e concilio exturbant et lapidibus obruunt? Nonne Stephani sanguine seipsos consperserunt? Dicite enim vos judices: Quid mali egit Stephanus, ut eum nec convictum, nec ulla sententia condemnatum tam diro supplicio afficiatis? Nihil afferre potestis, nisi furorem vestrum et odium in sanctum. Sed enim, dicet aliquis: Debet fuisse causa aliqua, quæ Stephanum damnavit, quæcumque tandem illa. Fuit non diffiteor, nec una, sed plures, quas hic exponam.

I. Veritatem Judæis dixit; ideo lapidatus est.

Accusatus enim est a testibus subornatis, quod dixisset subvertendum a Christo locum sanctum, seu templum seu civitatem Jerosolymam, et immutandas traditiones Moysis, seu legem, Act. VI. At hoc erat veritatem dicere, quod ad rei substantiam attinet; quia revera templum et civitas eorum eversa est, lex in evangelium mutata. Falso tamen accusant Stephanum, quod dixerit a Christo subvertendum templum (nam a gentilibus id faciendum prædixerat Christus, et ex eo Stephanus) et mutandam legem Moysis; quam Christus non soluturum se, sed adimpleturum dixit; et secundum hæc recte appellantur illi *falsi testes*. Causa igitur denuntiationis Stephani erat, quia veritatem edixit; siquidem revera contigit quod dixit. Unde Gregorius Nyssenus, orat. de Stephano ait: « Quod malefium in his verbis continetur, sive vera sive falsa loquatur. Nam si quidem mentitur, id quod angit et male habet, non eveniet: sin autem vera dicit, quænam est injuria sermoni, quo prædicitur id, quod eventurum sit? Nam quæ fient, prorsus evenient, sive sileamus sive loquamur: at cædes prædicentis quam affert incommodorum prædictionem? » Sed hoc ipsum erat quod Judæi audire horrebant, ut malum id eventurum eis prædiceretur. Nimirum tristium denuntiatio et veritas odium parit, juxta id sapientis cujusdam inter veteres philosophos celebratum: *Ex tribus pulcherrimis matribus tres de formissimos filios generari: ex pace otium, ex amicitia contemptum, ex veritate odium*. Celebre hujus rei exemplum est Achab rex, qui belli eventum exploraturus, quadringentos circiter pseudopphetas consuluit, solum Michæam, verum prophetam præterivit: sed quare? *Odi eum*, inquit, *quia non prophetat mihi bonum, sed malum*, III. Reg. XXII. Quid vero id obfuit regi, si revera eventurum erat? Consultus ergo ad instantiam regis Josaphat, respondet primo, quod placitum sciebat Achabo: *Ascende et vade, prospera, et tradet eam* (Ramothe Galaad urbem) *Dominus in manus regis*. Sed hoc per ironiam, quasi dicens: Quia vis ut loquar tibi non vera, sed bona et placentia; ecce loquor ad placitum. Adjuratus tandem ut verum loqueretur, annuntiat ei cladem ex responso divino. At hoc displicuit regi, et propterea Michæas percussus est in maxillam, jussus quoque a rege includi in carcerem et sustentari *pane tribulationis et aqua angustia*, donec e prælio reverteretur rex in pace. Verum is juxta verbum prophetæ in prælio occisus est, sicque ut timendum, salutem etiam perdidit; quam, si Michæa credidisset, parare sibi potuisset, disponendo se ad beatam mortem. Quare cui mercedem debebat (multi enim dant aurum as-

trologis judiciariis, eventura sibi, quacumque tandem fide, seu prospera seu adversa prædicentibus) ei carcerem et tribulationem rependit. Quamquam hic non occidi, sed incarcerari tantum prophetam jussit. Crudelius multo populus Hebræorum sub Manasse rege excepit Isaiam prophetam, inter alia vaticinantem, quod Deus Judæos excæcaturus et reprobaturus esset, ac pro eis vocaturus gentes, juxta id apostoli ad Rom. X. *Isaias autem audit et dicit: inventus sum a non quaerentibus me, etc.* nam serra lignea per medium divisit, ex communi Hebræorum et patrum traditione, apud Corn. in argumento super Isaiam. Verissimum id vaticinium erat, ut eventus docuit; sed quia Judæos acriter pupugit, et cor eorum dissecuit, ideo et Isaias ab illis dissecari debuit. Pari modo, quia vaticinia Stephani Judæis quasi lapides erant in se projecti; ideo et ipse ab eis lapides accepit, e quibus gratiam accipere debebat. Eidem periculo subjacent concionatores, qui impenitentibus et illusoribus prædicant infaustam mortem ac denique infernum. Lapidantur enim pro mercede linguis obtrectantium ac deridentium; quæ sane non exigua ingratitude est.

II. Redarguit Judæos quod proditores et homicidæ Christi fuerint, nec servarint legem, quam de manu angeli acceperunt; ideo lapidatus est. Vidit eos incredulos et odio Christi plenos, nec advertere animum ad defensionem et concionem suam; unde cepit dicere: *Dura cervice et incircumcisis cordibus et auribus, vos semper Spiritui sancto resistitis, sicut et patres vestri: item: Christi vos nunc proditores et homicidæ fuistis, quia accepistis legem in dispositione angelorum, et non custodistis.* Audientes ergo hæc: *Dissecabantur cordibus, et stridebant dentibus in eum, etc.* Act. VII. En tibi necis causam. Unde S. Augustinus, ser. I. de hoc festo ait: *Elia, Stephane, dic aliquid de incircumcisis cordibus, et morieris lapidibus.* Alban animal est, quod fel habet in aure, ut refert Holecot, in I. Sapientiæ, lect. LXXV. ex Alb. M. Tales erant Judæi, quibus prædicavit Stephanus: mox enim ut eorum aures lingua Stephani tactæ sunt, quasi felle plenæ essent, iræ incendium excitarunt in Stephanum. Mirum profecto hoc. Etenim mulieres pulchre adornatæ placent alioqui viris etiam natura sævis et crudelibus, uti Judith Holoferni, Esther Assuero, Herodias Herodi; correctio vero ex se pulcherrima est, ostendens hominem sibi ipsi, qualis revera est, et emendans, pulchrumque reddens, si fœdus est: interim tamen displicet. Si enim nuda pararet, invisa et odiosa est: si velo obumbrata, non agnoscitur: si mitis, non commovet: si aspera, con-

turbat: quoquo tandem modo appareat, aut non aspiciatur, aut ingrata est. Unde dicunt illi prophetis videntibus: *Nolite videre, et aspicientibus: Nolite aspicere nobis ea, quæ recta sunt, Isa. XXX.* Vident enim in ea, veluti in speculo, suam fœditatem. Unde ferunt vetulam quamdam pauperem speculum pernitidum in sterquilinio reperisse, quæ mirata tam vili loco tam pulchrum jacere vitrum, accepit, faciei admovit; cumque deformitatem vultus sui in eo inspexisset, projecit dicens: *Merito ab omnibus abjectum in sterquilinio jaces, quod tam aperte deformitatem hominum manifestas.* Idem contigit pulchræ et perspicuæ morum correctioni, uti expertus fuit Joseph, qui accusavit fratres suos de crimine pessimo, oderunt eum, et projecerunt in cisternam, Gen. XXXVIII. Expertus Jeremias, qui a Phassur, cui minas prædicarat, conjectus est in carcerem, Jer. XX. Jonathas, qui a patre, cujus tyrannidem reprehenderat, lancea impetitus fuit, I. Reg. XX. Joannes Bapt. qui ab Herode a se reprehenso decollatus, Marc. VI. Idem experiuntur hodie quicumque improborum mores carpunt, juxta id Amos V. *Odio habuerunt corripientem in porta* (hoc est in judicio), *et perfecte loquentem abominati sunt.* Quemadmodum enim infirmi, qui medicinas horrent, etiam ipsa vascula, quibus illæ continentur, aspicere non possunt; qui animo ægrotant, non modo correctiones, sed etiam correctores aversantur. Scio hominem, qui extreme laborans, summis precibus ab amico petiit, ut medicum venturum per scalas dejiceret: nihilominus insanierit Judæi, qui Stephanum medicum suum fidelissimum ejecerunt extra civitatem et lapidarunt. Nemo non censet ridendos et stultos fuisse Ægyptios, qui pastores abominabantur (Gen. XLVI.) propterea, quod ipsi subinde oves aliquas sacrificaturi mactarent et comederent, quas Ægyptii colebant quasi numina ut patet, Exod. VIII. §. XXVI. Nihil plus sapiunt, qui oderunt pastores animarum, propterea quod eas sacrificare Deo conantur, ut mortuæ mundo, e vitiis vivant Deo in virtutibus.

III. Moribus et vita adversariis suis dissimilimus fuit: hinc odium et lapides. Uti similitudo causa amoris, ita odii causa dissimilitudo est. Unde Ecclesiasticus, c. XXXIII. ait: *Contra malum bonum est, contra mortem vita: sic et contra virum justum peccator.* Sic Jacob et Esau inimici, quia hic pilosus et horridus, ille autem lenis et speciosus fuit. Verum Esau quidem odio habuit Jacobum et persecutus est, non tamen a Jacobo vicissim odio habitus est: quia præter odium, ex morum dissimilitudine ortum, occupatus etiam invidia fuit, propterea quod in fratrem jus primo-

genituræ et paterna benedictio translata esset. Persequuntur ergo mali bonos (non vicissim boni malos; quia in malis nihil invidia dignum) eam ob causam, quod videant in ipsis præclaras aliquas dotes, quibus ipsi carent. Occidit Cambyses rex Persarum fratrem Smerdem, non regni æmulatione, cum frater ad obsequium paratus esset, sed mera invidia. Attraxerat frater Æthiopicum arcum, ipso rege et regis comitatu aliquando validius. Peperit juveni fortissimo lacertorum robur invidiam apud fratrem, invidia exitium, ut a fratre necaretur, Sabell. l. IX. c. II. Herodot. l. II. Caius Caligula imp. quod ipse deformis admodum esset, omnibus speciosis infensus fuit, et juvenem speciosum, Esium Proculum, ex invidia jugulari jussit, Sueton. in Caio; Ephestii Hermodorum in exilium ejecerunt: causam rogati, dixerunt, quod virtute et moribus reliquos cives anteiret, Franc. Sennens. l. de instit. reip. Jam ergo si intelligere volumus, cur Judæi Stephanum e civitate ejecerint et lapidibus obruerint, in promptu causa est, quia *plenus fortitudine* omnibus legisperitis sese opposuit et longe præcelluit; forma etiam venustissimus faciem habuit angelicam, celesti quodam splendore condecoratam; moribus quoque ac virtutibus plane angelicis fuit; quorum omnium ipsi nihil plane habebant. Ergo ejiciatur Stephanus et moriatur: *Gravis est nobis etiam ad videndum, quoniam dissimilis est alii vita illius,* Sap. II. Quemadmodum enim veste polymita, hoc est, pluribus coloribus variegata, Josephi, quam cæteris pulchriorem fecerat illi pater, fratrum oculos pupugit, ut non possent eum rectis intueri oculis, nec quidquam pacifice loqui, Gen. XVII. ita etiam virtutum plurimarum ornatus in Stephano Judæorum oculos feriit, et manus lapidibus contra se armavit. Nihil secius Gregorii VII. Pp. præclaræ virtutes schismaticorum, et in primis Henrici III. imperatoris odium et insidias contra ipsam incitarunt; qui proinde Roma ab illis occupata pulsus, Salernum profugit, ubi moriens dixit: *Dilexi justitiam et odivi iniquitatem, propterea morior in exilio,* Otho Frising. l. VI. c. XXXVI. Quo modo etiam David dixit, Ps. XXXVII. *Qui retribuunt mala pro bonis, detrahebant mihi, quoniam sequebar bonitatem.*

IV. Fuit sectator, imo et spectator Christi in cælo a se conspecti, ideo ejectus et lapidibus obrutus. In primis enim falsi testes hinc eum accusant, quod dixerit Jesum Nazarenum destructurum esse templum. Sed quid hoc maleficii dicere, quod Christus aliquando facturus esset? Unde exclamat Gregorius Nyssenus, orat. de S. Stephano cit. *O injustam audientium sententiam, quoniam Jesus mutabit leges, lapidetur Stephanus.* Sed nimi-

rum odio Christi, cujus sectatorem et prædicatorem esse videbant Stephanum, ipsum neci dederunt. Unde cum ipse diceret: *Video Jesum stantem a dextris Dei,* exclamantes continuerunt aures suas, et impetu unanimiter facto, ejecerunt eum extra civitatem, etc. quasi videlicet audissent terribilem blasphemiam, omni juris ordine prætermisso, impetum fecerunt in eum. Notandum vero ubi nos legimus, exclamantes, Græce haberi krazontes, hoc est, crocitantés, more corvorum et cornicum. Quemadmodum enim corvi suis clamoribus insectantur accipitres prædam asportantes, eosque rostro et alis verberant, ut dimittere prædam cogant; sic Judæi illi, quia viderunt Stephanum prædam in corde gerere, Christum jamque ejus conspectu frui, et cum præda hac ad cælum evolare, hinc corvorum instar eum adoriuntur suis clamoribus et lapidibus, quasi prædam erepturi; haud dubie instigatore diabolo, qui virtute multa præditis, sicut pirata opulentis navibus, et latro pecuniosis viatoribus, maxime insidiatur: idemque per gentium persecutiones totis 300. annis actitavit, persequendo Christianos: illis vero deletis, per hæreticos exagitando catholicos. Scimus quid tentarit Valerianus imper. ut martyrem Laurentium thesauro Ecclesiæ in primis, deinde cum illo non posset, nobiliore altero, Christo spoliaret: frustra tamen. In actis S. Stephani pap. et martyris legimus Tharsicum acolythum Romæ a militibus inventum, Christi corporis sacramenta portasse. « Discutientibus quid gereret, ille indignum judicans porcis prodehere margaritas, nequaquam voluit detegere sacrosancta mysteria, qui eum tamdiu fustibus et lapidibus mactarunt, quousque spiritum exhalaret, revolutoque ejus corpore, nihil valuerunt de sacris mysteriis reperire. » Nimirum uti fratres Josephi, ubi audierunt fore eum aliquando principem, ab ipsis adorandum, moti indignatione, spem ejus dignitatis eripere ei conati, dicebant: *Ecce somniator venit: venite, occidamus eum, et tunc apparebit quid prosint illi somnia sua,* Gen. LXXVII. ita Judæi Stephano, et dæmones viris sanctis moliantur insidias, quibus eos despolient thesauro virtutum et cælesti gloria.

V. Vidit cælos sibi apertos, quod ab ipso mox ut audierunt: *Exclamantes voce magna, continuerunt aures suas, et impetum fecerunt in eum, et ejicientes eum extra civitatem, lapidabant.* En postremam causam: viderunt eum non esse civem terrestris Jerosolymæ, sed cælestis, utpote cui cælum jam ad ingressum reclusum audirent; itaque velut advenam et peregrinum hujus mundi ejecerunt extra civitatem. Sic nimirum, qui in hoc mundo peregrini sunt, non habentes perma-

mentem civitatem, expelli a mundi civibus debent, ne et ipsi mundi bonis inescati, quærant sibi hic domicilium. Scimus Christum Dominum a Samaritanis in civitatem suam admissum non fuisse: *Quia facies ejus erat euntis in Jerusalem*, Luc. c. IX. hoc est, habitu præ se ferebat Judæum, qui non in montem Garizim (ubi Samaritani adorabant) sed in Jerusalem pergeret ad sollemnitatem. Talis et S. Stephanus erat; facies ejus erat euntis in cœlestem Jerusalem, in quam velut proximam jam intropiciebat: foras igitur expelli e civitate mundi debuit. Idem expectent, quotquot cœli cives sunt. Tribulationes, eorum lapides sunt, quibus e mundo pelluntur velut e peregrino solio, ut ad patriam festinent. Sic compulit Deus Hebræos pergere ad desertum et terram promissam, lacte et melle manantem: a tergo immisit eis primo, Pharaonem cum exercitu, qui cogerat eos pergere per mare rubrum: deinde, Amalecum, qui et ipse cum manu valida a tergo eos invasit (siquidem extremos agminis, qui lassi residebant, cecidit, Deut. XXV.) ut euntes propelleret. Post hos suscitavit alios et alios hostes, regem Idumæum, Chananæum, Amoræum, Basan, Balac, qui perpetuo insequerentur eos, nec morari in peregrino solo permitterent. In hujus etiam rei commonitionem, cum desiderarent in via carnes, non alias eis dedit, quam coturnicum, quæ et ipsæ aves peregrinæ sunt, per spatiosa maria ad regionem nostram

æstatemque migrantes, et per terram ambulantes citato gressu currunt; unde *currelia* vulgo appellamus a *currendo*, inquit Comestor, apud Aldron. l. XIII. ornitho. Quod etiam imitati Hebræi in sua profectioe, dixerunt ad regem Edom: *Tantum velociter transeamus, hoc est, non detinebimus nos in via, permittite nobis solum transitum*, Num. XX. Hos ergo, auditores, et nos imitemur. Advenæ et peregrini in hoc mundo sumus: quare viatorum instar velociter transeamus, nulla habita ratione voluptatum hujus sæculi, etc.

Quapropter: *Nolite mirari, fratres, si odit vos mundus*, ait S. Joannes, I. Joan. III. quia nimirum de mundo non estis: nolite mirari aut tristari, si cum Stephano ejiciamini a terrestri Jerosolyma, quia vos de cœlesti estis; et potius lætamini, quia quos odit mundus hos amat Christus *Magis mirabile esset*, ait Didymus, *si pravi homines diligerent eos, qui secundum Christum pie vivunt*. Neque propter hoc odium vel hilum remittite de pietate vestra, sed potius quasi per antiperistasin magis vos intendite et corroborate, sicut calor objecto frigore. Accusent, rideant, doleant, ringantur, damnent, lapident. Sanguis vester ipsos accusabit et damnabit, vos autem glorificabit et Stephanos efficiet. Vicissim aliquando in eorum sanguine lavabitis manus vestras, demonstrando videlicet coram toto mundo, ex illorum malitia vestram innocentiam.

IN FESTO S. JOANNIS EVANGELISTÆ

EVANGELIUM. JOANNIS XXI.

In illo tempore, dixit Jesus Petro: *Sequere me*. Conversus Petrus, vidit illum discipulum quem diligebat Jesus, sequentem, qui et recubuit in cœna super pectus ejus, et dixit: *Domine, quis est qui tradet te?* Hunc ergo cum vidisset Petrus, dixit Jesu: *Domine, hic autem quid?* Dicit ei Jesus: *Sic eum volo manere, donec veniam, quid ad te?* Tu me sequere. Exiit ergo sermo iste inter fratres, quia discipulus ille non moritur. Et non dixit ei Jesus: *Non moritur, sed: Sic eum volo manere, donec veniam, quid ad te?* Hic est discipulus ille, qui testimonium perhibet de his, et scripsit hæc: et scimus quia verum est testimonium ejus.

CONCIONES.

- I. *Aquila Joannis typus.*
- II. *Causæ cur præcipuo amore dilectus sit a Christo Joannes.*
- III. *Qui male sequantur Christum.*
- IV. *De quintuplici genere curiosorum.*
- V. *Cur benedicatur et bibatur vinum in festo S. Joannis.*
- VI. *Benedictiones in Ecclesia usitatæ defenduntur.*

- VII. *Documenta.*
- VIII. *Mysteria.*

CONCIONES AUCTARII

- I. *Quinque Joannis prærogativæ.*
- II. *Stimuli ad sufferendas inimicorum injurias.*
- III. *Qui cum Joanne præcipue dilecti a Deo.*
- IV. *Sitis ebriosorum poculo benedicto extinguitur.*
- V. *Quomodo et nos in sinu Domini recumbere possimus.*

CONCIO I.

AQUILA S. JOANNIS TYPUS.

- I. Ob sublimem intelligentiam. — II. Ob amorem in Christum. — III. Ob longævitatem. — IV. Ob misericordiam et pietatem. — V. Ob contemplationis studium.

THEMA.

Recubuit in cœna super pectus ejus. Joan. ult.

Vidimus heri Christum gallinæ comparatum, sed qui secundum naturam humanam gallinæ se comparavit, eundem secundum naturam divinam aquilæ comparavit Moyses, Deut. XXXII. *Sicut aquila provocans ad volandum pullos suos et super eos volitans, expandit alas suas*. Nec immerito; ut enim aquila in alto degit ab avium cœterarum societate separata et altissime volat, ut visu attingi nequeat, ita et Deus adeo procul ab omnium creaturarum cognitione distat, ut ad eum nec hominum, nec angelorum oculi pertinere ullo pacto queant. Hujus aquilæ proles est

V. PARS FESTIVALIS.

Joannes, qui et ipse Ezech. I. per aquilam figuratur, ut consentiunt ss. patres et demonstrat ejus pictura; proles, inquam, præ cæteris dilecta, ut patet ex hodierno evangelio, dum vocatur *discipulus quem diligebat Jesus*. At nunc videamus, quibus in rebus comparetur aquila.

I. Prima et potissima causa assignatur a patribus, quod quemadmodum aquila volatu suo omnes aves transcendit et acie oculorum omnes superat, ita ut solem recta intueri queat: ita Joannes evangelio suo super omnes volavit evangelistas, et usque ad conspectum deitatis Christi penetravit. Unde Ezech. I. *Visa est desuper ipsorum quatuor*; ubi S. Gregorius, ib. ait: Joannem seipsum transcendisse. S. August. tract. XXXVI. in Joan. ait: « Cæteri evangelistæ tamquam cum homine dominio in terra ambulabant et de divinitate ejus pauca dixerunt. Istum autem quasi pingerit in terra ambulare, sicut ipse sui sermonis exordio intonuit, erexit se non solum super terram et super omnes ambitum aeris et cœli, sed super omnem etiam exercitum angelorum,

17